

De kinderen leren over een meer natuurlijke samenhang; grijswaarden

Tuinen, 10-12 jaar

onderwerp

schooltuin,
kinderboerderij
of heemtuin

techniek

potlood, gum,
zoekertje, karton,
kruk

formaat

± 25 × 32 cm
of kleiner

Toelichting

Net als het stilleven heeft het landschap tekenen een eeuwenoude traditie. Op de binnenmuren van de Romeinse villa's werden al landschappen (in fresco) geschilderd, compleet met nimfen en saters. Tot ruim 100 jaar geleden werd er buiten *getekend*; sinds de impressionisten wordt er ook in de buitenlucht *geschilderd*. Voor die tijd waren er nog geen tubetjes verf om mee te nemen. Een landschap werd dan meestal in het atelier geschilderd aan de hand van buiten gemaakte schetsen. Dat er nogal wat verzinsels (over licht of kleur) bij kwamen is bijna vanzelfsprekend. Pas toen men daadwerkelijk in de natuur (en plein air) landschappen ging maken werden de schilderijen steeds natuurgetrouwer en kregen ze meer sfeer. Met de klas gaan we buiten *tekenen*, omdat voor ons het *schilderen* te ingewikkeld zou worden. De nadruk ligt op het tekenen waarbij de voorbereidingen echt niet te moeilijk zijn. Een stukje natuur in de directe omgeving is het thema. Een gewone (school)tuin kan al voldoende zijn. Een leeg diaraampje – vergelijkbaar met een zoekertje van een fototoestel – helpt de kinderen bij het bepalen van de compositie. De opzet moet schetsmatig blijven zodat er gemakkelijk veranderd kan worden. Bij het buiten tekenen zijn geheel afgewerkte tekeningen vaak niet haalbaar in één les. In de klas kan er dus nog aan gewerkt worden, maar het mag het spontane karakter van de buitentekening niet aantasten; beter is het om nog een keer terug te gaan naar dezelfde plek.

Begeleiding

De spelregels van het buiten tekenen en het onderwerp (ook wel motief genoemd) worden in de klas goed doorgesproken. De klas moet zich kunnen voorstellen wat de bedoeling is, anders is de keuze veel te groot en/of te moeilijk. Eenmaal buiten zal een uitgebreide uitleg minder op zijn plaats zijn; er valt immers zoveel te beleven en de leerlingen zullen snel afgeleid zijn. Individuele uitleg en begeleiding is bij het buiten tekenen dus beter. Gewapend met de tekenspullen gaan we een park of tuin opzoeken. Misschien hebben de ouders van een van de kinderen thuis een grote tuin? Er moeten voldoende verschillen in soort, hoogte, vorm en kleur waarneembaar zijn; een leuke tuin heeft dat wel. Met een zoekertje wordt een selectie gemaakt; van te voren moet vaststaan wat er nog wel en wat er niet op komt. Daarna wordt er getekend; dikke contourlijnen worden vermeden. Is de eerste schets of opzet klaar dan wordt bekeken wat het donkerste deel is en wat bijv. wit blijft. Willen we de tekening in kleur, dan kan ter plekke schetsmatig worden aangegeven over welke kleuren het gaat. Terug in de klas of in een volgende buitenles kunnen de kleuren uitgewerkt worden. Het is niet de bedoeling dat er dingen of kleuren worden bijverzonnen.

onderwerp

vijver

techniek

potlood, gum,
zoekertje, kruk

formaat

± 25 × 32 cm of
kleiner

Andere opdracht

We laten aan de hand van met water gevulde kopjes zien dat water een spiegelende werking heeft. Dat weten de kinderen allang, maar de kans is groot dat ze er nog niet vaak bewust naar gekeken hebben. Een verschijnsel als weerspiegeling wordt interessant als we het in een tekenles gaan onderzoeken. Het thema van deze opdracht is dan ook de weerspiegelde natuur, bijv. in vijver, gracht, sloot of een plas water op de speelplaats. De procedure is hierbij gelijk aan andere buitentekenlessen. Alleen moet de scheiding tussen water en land goed bepaald worden; ongeveer in het midden, dan kan de tekening nog alle kanten op. In de klas kunnen de werkstukken worden afgewerkt, maar ook nu worden er geen dingen meer bijverzonnen.

Vijver, 10 jaar